

Поштарина плаћена

Год. XI НОВИ САД 15.-VII. 1931. Бр. 7 и 8.

ЗБИРКА

ЗАКОНА

МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА И УРЕДАБА

И

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ.

XI.

1931.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

ДР. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ

претседник Апелационог суда у Н. Саду.

Садржина: 24. Упутство за тумачење § 32. Зак. о сузбијању нелојалне утакмице. — 25. Наредба о судским тумачима. — 26. Минималне таксе за награду лекара.

Садржина: 118—119. Крив. одлуке. — 120. Принадлежности. општин намештеника. — 121. Искључење судије. — 122. Саслушање под заклетвом. — 123. Укидање заједнице. — 124. Побиање у стечају. — 125. Обрачун. Неоснована ревизија. — 126. Искључење судије. — 127. Закуп. — 128. Дисцип. пресуда Адв. Коморе. — 129. Оставинска расправа. Уток у остав. ствари. — 130. Издржавање уну- чади. — 131. Адв. пуномоћ. — 132. Уговор блиских рођака. — 133. Нар. 4420/1918. — 134. Кудеља није заменљива ствар. § 270. Гпп. — 135. Трошак старатеља. — 136. Дејство извршења. — 137. Су- спензија парнице. Опраштање. Издржавање жене. — 138. Адвокат. награда. — 139. Понуда. — 140. Бракоразв. парница. — 141. Крив- одлука. — 142. Ревизија. Јединствени посао. — 143. Протутужба. — 144. Уговор блиских рођака. — 145. Службеност. — 146. Пла- тивост у току парнице. — 147. Побиање у стечају. — 148. Уток. — 149. Крив. одлука. — 150. Поклон. — 151. Протутужба. — 152. Угок. — 153. Бракоразв. парница. — 154. Јавно друштво. Одго- ворност чланова. — 155. Побиање у стечају. — 156. Докази.

ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. БИСАЛОВИЋ У Н. САДУ

Нове књиге.

Основи меничног права и коментар новог меничног закона од Дра Томе Павловића, сенатног претседника при Апелационом суду у Новом Саду.

Нови земљишно-књижни закони од Богдана Ђукића, касационог судије у Новом Саду.

Уводни закон у грађ. парнични поступник са тумачењем Николаја Пахорукова, инспектора Министарства правде.

Станарински статут слоб. краљ. града Новог Сада, превео и средио односно судску праксу Др. Ника Јов. Игњатовић, претседник Апелационог суда у Новом Саду.

Правилник о заштити напуштене деце, са предговором: Држ. заштита деце у служби југословенске државне идеје, превео и предговор написао: Др. Ђура Јовановић дечји лекар Нови Сад.

О земљишно-књижним уписима од Дра Ф. Чулиновић, старшина среског суда у Вел. Бечереку.

Кривични обрасци уз нови Кривични законик поступник и правилник. Саставио Др. Бранко Маширевић, претседник Окружног суда у Сомбору.

Грађански парнички поступак за Краљевину Југославију у упоређењу са зак. чл. I: 1911. г., Др. Иво Милић.

(3) Суд може према приликама, имајући у виду оправдане интересе лица у погледу чувања њихових тајни, дозволити, да се објављују и разлози у целисти или делимично.

4) Заједнички прописи о новчаним казнама и о приходима од одузетих ствари § 38.

(1) Приходи од продатих одузетих ствари и новчане казне, које проистичу на основу одлука изречених од управне власти према прописима овог Закона, иду у фонд, који ће се установити при банским управама за потпомагање и унапређење привредних установа, у првом реду стручних школа.

(2) Министар трговине и индустрије овлашћен је, да изда правилник о установљењу, саставу и пословном реду овог фонда.

5) Саслушање комора и удружења § 39.

(1) У § 7 ст. 2 и 3, §§ 8 и 31 поменуте наредбе издаваће се, мењати или обустављати по правилу тек по саслушању индустријских, занатских и трговачких комора и пољопривредних а по потреби и других заинтересованих удружења.

(2) Индустријске, занатске и трговачке коморе дужне су, да дају властима мишљења и обавештења у сумњивим случајевима, нарочито у питањима да ли је један навод погодан, да изазове обману (§ 2) или је једна ознака порекла постала уобичајена, као ознака врсте или каквоће нарочите робе (§ 7).

6) Односи са иностранством § 40.

(1) Страни држављани који имају у нашој Краљевини предузеће или врше неку радњу изједначају се с



Шв.ј. ст/317

нашим држављанима у погледу заштите овим Законом признате.

(2) Странац може тражити заштиту по овом Закону — у колико не постоје прописи у државним уговорима — само у случају узајамне заштите од стране државе, којој он припада (реципроцитет).

(3) Постојање узајамности мора доказати лице, које хоће истом да се користи.

7) Прелазне одредбе.

§ 41.

(1) Ступањем на снагу овог Закона, губе важност прописи §§ 146, 151 и 154 Закона о заштити индустријске својине од 17 фебруара 1922 год.

(2) Исто тако губе правну моћ они прописи закона осталих на снази, који су у опреци са којим прописима овог Закона, нарочито прописи из закона од 16 јануара 1896 год. држ. зак. бр. 89, из год. 1897 о промету са животним намирницама и другим потребним предметима, Закона од 25 октобра 1901 год. држ. зак. бр. 56 из год. 1902 о продаји масла, сира, масти и њених сурогата, Закона од 17 марта 1907 год. држ. зак. бр. 102 о означавању порекла хмеља и закона од 12 априла 1907 год. држ. зак. бр. 210, о продаји вина, винског сирћета и винских кљука, Закона о сузајању скупине животних намирница и несавесне спекулације од 30 децембра 1921 год. „Службене новине“ бр. 5, из 1922.

§ 42.

По ступању на снагу овог Закона може се тражити забрана неког дела или уклањање тиме створеног неисправног стања и у случају ако је дело остварено ранијом радњом али проузроковано неистравно стање још траје.

Но у том случају накнада штете на основу овог Закона може се тражити само за штету, која је нанесена после ступања у важност овог Закона.

§ 43.

До ступања на снагу Законика о судском поступку у грађанским парницама од 13 јула 1929 год. за грађанске спорове из овог Закона надлежни су постојећи првостепени колегијални грађански судови, који су надлежни за трговачке спорове и решавају према постојећим прописима, у колико исти нису измењени овим Законом.

У покрајинама где Закон о судском кривичном поступку од 16 фебруара 1929 год. није још на снази примењиваће се ранији прописи за гоњење преступа све докле док не ступи овај Закон на снагу.

§ 44.

(1) Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише а обавезну снагу добија по протеку месец дана од обнародовања у „Службеним Новинама“.

(2) Препоручујемо Нашем министру трговине и индустрије, да овај Закон обнародује и свима Нашим министрима, да се о његовом извршењу старају, властима пак заповедамо, да не њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

4 априла 1930 године

Београд

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар трговине и индустрије,
Јурај Деметровић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
чувар Државног печата,
министар правде
Д-р М. Сршкић с. р.

Претседник Министарског савета,
министар унутрашњих послова,
почасни ађутант Њ. В. Краља,
дивизијски ђенерал,

П. Живковић с. р.

(Служб. Нов. од 11. апр. 1930. бр. 83-XXXII.)

24

УПУТСТВО

За тумечење §. 32 Закона о сузбијању нелојалне утакмице.

По ступању на снагу Закона о сузбијању нелојалне утакмице од 4. априла 1930. („Службене новине“ бр. 83.—XXXII т. ј. 11. маја 1930 године) дошли су од разних страна нарочито од стране произвођача чоколаде упити у погледу тумачења § 32. о премијским пословима. Како је наша домаћа индустрија, неупућена о строгим мерама у погледу ових послова, тек у последње време уложила много капитала за набавку награда, које се заједно са робом додељују потрошачима, а што је било по тврђењу произвођача, једино сретство, за успешну конкуренцију са производима страног порекла, и како нарочито премије, које су зависиле од срећног случаја, да је купљена роба садржавала неку наказницу или бон, претстављају велику вредност, која по прописима закона не може даље да се даје потрошачу и тако од произвођача већ извршене продаје у многим случајевима на штету њихову да воде до опозива купопродаје, министар трговине и индустрије у споразуму са министром унутрашњих послова с обзиром на правило, да закони обично немају ретроактивно дејство, свима властима опште управе, које су у смислу § 34. поменутог закона надлежне, да поступају против иступа учињених према § 32. даје следеће.

У п у т с т в о :

У свима случајевима у којима је била роба са премијама, продата посреднику у трговини пре ступања на снагу Закона о сузбијању нелојалне утакмице т. ј. пре 11. маја 1930, год. ова роба са премијама може се растурити, односно потрошачима продавати најдаље још за 6 месеци после ступања на снагу овог закона.

Али закон ће се одмах примењивати на продају робе с премијама, ако је иста наручена после 11. маја 1930 године.

По истеку шест месеци од дана ступања на снагу закона о нелојалној конкуренцији, дакле после 11. нов. 1930. год. забрањена је и пада под удар закона свака продаја робе са премијама макар била продата и достављена посреднику у трговини и пре.

11. маја 1930. године.

Пр. бр. 933

6. јуна 1930. год.

Београд.

Министар трг. и индустрије.

Јурај Демештровић с. р.

(Служб. Нов. од 19. јуна 1930. бр. LI-289.)

25.

НАРЕДБА

Министра правде бр. 58600/1916 о
краљ. судским тумачима.

I. Лица овлаштена за веродостојно тумачење и
превађање.

§. 1.

Код правосудних надлештава потребна усмена тумачења и писмене преводе са мађарског¹⁾ језика на остале домаће и стране језике и обратно — врше стални и пригодни тумачи. Али пригодни тумачи не могу састављати писмене преводе у веродостојном облику сем вођења записника у вези са усменим тумачењем.

Са веродостојним преводима сталних тумача, равноправан је превод отсека за превађање при Министарству Унутрашњих Дела, издат у веродостојном облику.

¹⁾ Према променењим јавноправним приликама, свугди, где се у овој наредби спомиње мађарски језик, има се разумети службени језик.

Право краљ. јавних бележника на предвађање засновано на §-у 7. и 91. зак. чл. XXXV: 1874. као и право конзуларног особља, засновано на појединим државним уговорима — ова наредба не дира.

§. 2.

Тумач у овом својству не може поступити у стварима :

- 1.) у којима је лично заинтересован;
- 2.) у којима је заинтересован његов брачни друг или бивши брачни друг, вереница, рођак у правој линији или шурак, рођак у побочној линији укључиво до брата (сестре) од стрица, брат или сестра брачнога друга или брачни друг брата или сестре.
- 3.) у којима је заинтересовано такво лице, са којим стоји у односу усвојитеља, родитеља или хранитеља, односно у односу детета, татора или старатеља;
- 4.) у којима је учествовао као законити заступник, опуномоћеник или адвокат које странке, надаље у којима је са законитим заступником, опуномоћеником или адвокатом које странке у односу означеном у 2 или 3 тачки;
- 5.) у којима је преслушан био као сведок или вештак или је одређено његово преслужање;
- 6.) у којима је поступао као судија.

II. Пригодни тумачи.

Као пригодни тумачи могу се употребити такви правосудни службеници (чиновници, малипуланти и дневничари) или друга поверљива и разумна лица која располажу довољним познавањем језика. Потоња лица се само онда могу употребити као тумачи ако у седишту правосудног надлештва за дотични језик нема сталног тумача или ако је стални тумач спречен у суделовању.

Ако у седишту правосудног надлештва нема ни сталног тумача, нити судског службеника који би располагао са потребним познавањем језика, нити друго какво

подесно лице, за усмено тумачење, позваће се стални тумач из најближег места.

§. 4.

Пре почетка тумачења, ако закон не наређује што друго довољно је судске службенике упозорити на њихову службену заклетву или завет, други пригодни тумачи пак имају да положи ову заклетву: „Ја Н. Н. заклињем се свезнајућим и свемогућим Богом, да ћу оно што ми буде саопштено тачно и верно тумачити. Тако ми Бог помогао!“

Лице које тврди, да се полагање заклетве противи његовом верском убеђењу, уместо заклетве полаже следећи свечани завет: „Ја Н. Н. заветујем се на своје поштење и савест, да ћу оно што ми буде саопштено тачно и верно тумачити“.

Судски службеници дужни су, да дужност тумача бесплатно обављају, друга лица награђују се као и стални судски тумачи.

III. Стални тумачи.

Устројење положаја тумача

§. 5.

Ако се на подручју којег окружног или среског суда, укаже честа потреба за усмено тумачење или писмено превађање у погледу кога језика, може се устројити поред окружног суда или ван његовог седишта поред којег среског суда место сталног судског тумача.

За устројење тумачког места је надлежан онај окружни суд на чијем је подручју потребан тумач.

У Будимпешти може се устројити место сталног судског тумача само поред будимпештанског краљ. окружног суда, а за устројење овога надлежан је споменути окружни суд у пуној седници.

Стечај и кандидовање.**§. 6.**

Место тумача има се попунити именованем или премештајем.

У сврху попуњења места, претседник окружног суда расписаће стечај, сем ако Министар Правде на образложено и непосредну претставку претседника окружног суда из важних разлога да дозволу да се обиђе објављивање стечаја.

У стечајном огласу претседник окружног суда означаће оне услове које прописује ова наредба за стицање тумачког места; стечајни оглас даће објавити једанпут у Службеним новинама, а код окружног суда као и код подручних среских судова даће прибити на судску таблу.

Рок је стечаја најмање две недеље рачунајући од објаве огласа у новинама.

Издатци око оглашавања подмириће се из канцеларијског паушала окружног суда.

§. 7.

Молба поводом стечаја има се предати код претседника окружног суда који је издао оглас. У тој молби кандидат има да означи своје пуно име, место и време рођења, грађански положај или занимање, место сталног пребивања, школску спрему и онај језик или више језика за које се кандидат препоручује за тумача. Сведоцбе о школској спреми молиоци треба прикључити молби.

Пуна седница окружног суда за постављење (§ 10. тач. 1.) или за премештај (§ 20.) изабраће једног од пријављених кандидата.

Услови оспособљења**§. 8.**

За сталног тумача може се поставити само оно лице које испуњава услове из тачке а) и б) §-а 1. зак.

118

По §-у 202. и 203. н. Кп. државни тужилац у својој оптужници може предложити продужење истражног затвора, а не продужење притвора.

(Апелац. суд у Н. Саду.
Коп. I. 151/1930.)

119

Кад државни тужилац у оптужници тражи одређење истражног затвора, о томе предлогу има да реши истражни судија, а не Апелациони суд, који је, према томе, не улазећи у меритум поднесених приговора, вратио све списе истражном судији у смислу става 2. §-а 203. н. Кп.

(Апелац. суд у Н. Саду,
Коп. I. 125/1930.)

120

Потраживање, које тужитељи као јавни намештеници траже на име својих припадљивости од општине, оснива се на јавном праву, а решење таког спорног питања спада ван делокруга редовних судова, Дилаторни приговор из тач. 1. §-а 180. Гпп. има се по службеној дужности узети у обзир у сваком стајуту партице.

(Апелац. суд у Н. Саду, као рев. суд
Г. 1536/1927.)

121

Према ставу 2. §-а 61. Гпп. разлог за искључење судије постоји онда, ако има таквих доказаних чињеница, на основу којих се може осно-

вано закључити, да дотични судија у парници неће поступати непристрасно. Ако пресуда у једној парници није повољна за коју парничну странку, из тога се још не може извести тај правни закључак, да је зато донесена таква пресуда, јер је судија пристрасан.

(Апелац. суд у Н. Саду,
Г. 1186/1927.)

122

Ако једна странка моли, да се на одлучну околност под заклетвом саслуша противна странка, а другог доказа у опште нема, суд мора ту молбу уважити у смислу става 2. §-а 369. Г п.

(Апелац. суд у Н. Саду као рев. суд,
Г. 770/1927.)

123.

Укидање заједнице путем дражбе спречава околност, што постоји право доживотног становања, на заједничку кућу, чак и онда ако то право са знањем противне странке, додуше омашком, није грунтовно осигурано:

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду. Г. 578/1928.)

Касациони Суд ревизиону молбу тужитељичину одбија, и осуђује исту, да плати туженима а ну руке правнаступника им у име ревизионих трошкова 372. дин. у року од 15 дана под теретом сврхе.

Разлози: Тужитељица напада пресуду Апелационога Суда, јер по грунтовном стању мати и отац тужитељичини немају никакве грунтовно осигурано право

на покретнинама, јер њихово право становања грунтовно није осигурано на некретнинама, те према томе њихово вангрунтовно право не може служити као основ, да се тужба за раскидање заједнице одбије.

Ова је жалба тужитељичина неоснована, јер је суд утврдио, да је мати када је кућу и башту купила и поклонила тужитељици и сестрама јој, задржала за себе и за В. право становања у истој. Тужитељица је злонамерна, јер она зна да родитељима то право припада па и то, да је грунтовно осигурање овога права нехотице изостало, и ово фактично стање тужитељица хоће у своју корист да искористи, на чега нема права, пошто је очевидно да би околност да некретнину држе родитељи, неповољно утицала на пену која би се могла приликом дражбене продаје постићи, те се тражено развргнуће имовне заједнице има сматрати као у негодно време тражено, те је на основу свега тога тужитељицу са жалбом требало одбити.

У Новом Саду, 12. новембра 1929. године.

Време рата су судови сматрали као непогодно време за тражење укидања заједнице путем јавне продаје. Касније (1918.) су судови додуше пресудом изrekli да се има заједница укинути путем дражбе, али се јавна продаја није могла одржати услед изванредних правних прописа издатих за време рата. — Уопште правно је правило да се не може тражити укидање заједнице, у времену кад је то неправично по једну странку.

124

I. И извршно право залога може се побити у смислу тач. 2. §-а 27. стечајног закона, ако је поверилац знао, да је дужник обуставио плаћања и ако је оно стечено унутар шест месеци пре отварања стечаја. Ово правило важи и онда, ако је извршење вођено на основу нагодбе склопљене у поступку ванстечајне принудне нагодбе. — II. Околност, да дужник није платио

четири рате, установљене у принудној нагодби, довољан је доказ, да је дужник поново постао инсолвентан.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
678/929.)

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужене странке и осуђује ју да тужиоцу на руке статеља стеч. масе плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 1200 динара.

Разлози: Није основана жалба ревизионе молбе туженога да је призивни суд повредом материјалног права сматрао оврху туженога таквим правним послом који би се по 27. §-у стечајног закона могао напасти, јер се према сталној судској пракси на основу 2. т. 27. §-а стеч. закона и све оврхе могу напасти, које су вођене против презадуженога унутар 6 месеци рачунајући пре отварања стечаја ако је поверилац у времену када је стекао овршно право и односно када је исту спровео, знао да је дужник обуставио своја плаћања.

Околност да је оврха вођена на основу нагодбе склопљене у поступку ван стечајне принудне нагоде не мења ствар, јер нема таковог законског наређења које би искључило нападање тако стечене оврхе, будући да је правно правило да се свако намирење једног веровника на штету осталих може напасти од стране стечајног куратора у колико постоје горе споменути остали предуслови из 27. §-а стечајног закона.

Према томе није од важности ни та околност, да ли је нагодба у поступку ванстечајне нагодбе склопљена против воље или са вољом веровника чије се посебно намирење напада.

Што се пак тиче околности, да ли је тужени када је своје овршно право стекао, имао, знања да је презадужени своја плаћања обуставио, призивни суд умесно је из околности, да презадужени није исплатио ни прву,

па ни даље 3 рате, које је према нагодби склопљеној у поступку принудне нагодбе ван стечаја дужан био својем веровнику, туженоме платити, извео тај закључак да је туженоме морало бити познато да је презадужени поново обуставио своја плаћања, односно, већ ранију обуставу продужио.

Стога је ваљало ревизиону молбу као у целисти неосновану одбити и туженог у смислу 425. § а г.п.п.-а на снашање и ревизионих трошкова осудити.

Нови Сад, 3. априла 1930.

*

Судска пракса. Код побијања заснованог на тач. 2. §-а 27. није одлучно то, када је постало право поверничево на осигурање, него то када је стварно прибављено само осигурање. (476/904). — Против нетрговца спроведено извршење, на основу тач. 2. §-а 27. само се овда може с успехом напасти, ако је против презадуженика приликом спровођања извршења већ предата молби ради отварања стечаја, а о томе је поверилац том приликом имао знања (818/96).

125

I. Када странка после обавезног обрачуна потпише исправу о дуговању, у којој изјављује, да је „све у реду“, тада се више не може вратити на оне ставке које су обрачунате (сем случаја преваре или обмане). — II. Евидентно неоснована ревизија, у смислу §-а 544. Гпп. повлачи за собом казну.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Г. 345/929.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија и осуђује га, на основу § 544. гр. п. п. да у корист државне касе у име глобе у року од 15 дана под претњом принудног извршења плати код обласне финансиске дирекције у Новом Саду 1000 (једну хиљаду) динара.

За ову глобу у првом реду одговоран је адвокат тужене странке Др. В. И. из В. Б.

Разлог суда: У својој ревизионој молби тужени је

напао пресуду Апелационог Суда због повреде формалних и материјалних прописа у томе:

што је суд узео, да је истинита садржина писма од 9. марта 1927. и ако је он само потпис признао, а не и садржину, која у осталом и не садржи никакав обрачун међу њима; и

што ни по самом тексту упитног писма, није се обавезао платити тражену суму.

Молио је да се пресуда Апелац. Суда преиначи, односно разреши.

Жалбе су неосноване.

Према установљеном стању ствари на основу изјаве сведока и писма тужениковог од 9. марта 1927. стоји то, да је у канцеларији тужиоца у присуству сведока о тадањим пословним везама састављен обрачун међу странкама, по ком је тужени остао дужан тужиоцу спорну суму, изјавивши пре потписа писмена, »да је све у реду«. Истинитост горњег стања ствари Апелац. Суд је оценио по слободном уверењу без повреде формалних правних правила. Тиме је, како Апелациони Суд правилно изводи, дошло међу њима до дефинитивног обрачуна без обзира на то, из којег правног посла обрачун долази. Због тога Апелациони суд није повредио формално право, када је нашао да би било сувишно провађати даље доказивање, те га је отклонио.

Како пресуда одговара и материјалном праву валао је ревизиону молбу као очевидно неосновану одбити. Пошто противна странка у ревизионом поступку пред овим судом није имала издатака, то у том правцу није било потребно чинити расположење.

Али је суд морао тужену страну осудити и на глобу у корист државне касе јер се ова, жалећи се против две једнаке пресуде, очевидно неоснованом ревизионом молбом показала као упорни парничар у смислу горе наведеног законског прописа.

Судска пракса. Обрачун ослобађа тужитеља од тога, да доказује истинитост и постојање на овај начин утврђене тражбине.

(3992/1901.) или да специфицира поједине послове, који су послужили основицом обрачуна.

126.

Против решења донесеног у мислу §-а 67 Гпп: нема места даљем правном леку.

О. Б. (Касац. суд у Н. Саду
Вп. 1185/1928)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду по службеној дужности одбацује горњи уток, као законом искључен, јер у смислу 67, §-а грпп. против решења суда донесеног у предмету изражене жеље неког судије на основу 62. §-а грпп., да буде опроштен учешћа у расправљању извесне ствари, а које се решење у смислу дугог зач; 67. §-а грпп. мора без саслушања странака донети, када није случај искључења по питању потакнутом од странке, нема места правном леку, како је то и у министарском образложењу уз 67. §. грпп. изречено.

С тога се подастри уточни списи журно враћају Апелационом Суду у Новом Саду на надлежни поступак.

У Новом Саду из седнице Касационог Суда, Б. Одељења, одржане 8 марта 1930. године.

Прописи из §-а 63—67. Гпп. имају се применити не само онда када странка тражи искључење, него и онда када се питање искључења појави ма из кога узрока. Али ако се појави питање искључења не на основу молбе странака, онда нема никаквог разлога, да се странка саслуша; како брзина поступка, тако и заштита судског угледа захтевају, да у оваквим случајевима суд решава без саслушања странака. Из овога излази, да нема места правном леку онда, ако је одлука донесена не на основу молбе странака.

Касација је, врло тачно, наредила, да се списи журно врате.

127.

И дез уговорене санкције може се тражити разврнуће закупног уговора, ако закупцац не изврши своју уговором примљену обавезу, нарочито ако закупнину не плаћа тачно.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду)
Г. 1429/1929.)

Касациони Суд услед ревизионе молбе тужитељице разрешава пресуду призивног Суда, и исти Суд упућује на даљи закони поступак и доношење нове одлуке, у којој ће одлучити и о ревизионим трошковима, које овај Суд установљује и то: за тужитељицу 1700 (хиљаду седам стотина) а за тужену 750 (седам стотина педесет) динара.

Раллог Суда: У својој ревиз. молби тужитељица је напала пресуду призивног Суда у томе: што је призивни Суд погрешно протумачио судску праксу, када је узео, да је потребна нека нарочита санкција закупном уговору, кад је у уговору тачно утврђен рок плаћања по календару, јер баш по тој пракси закупни уговор се може укинути и услед закашњења са плаћањем закупнине од неколико дана не тражећи изречно санкцију за неодржавање рокова.

Молила је, да се пресуда призивног Суда преиначи.

По размотрењу акта ове парнице овај Суд је нашао следеће:

Позивајући се на судску праксу у питању закупних односа између закупаваца и закупца призивни је Суд узео, да развргнућу уговора има места само онда, ако је уједно у уговору наведена и санкција за неодржавање рокова.

То правно правило не вреди, међутим, и за случај ако закупавац без оправданих разлога не изврши своју уговорну обавезу.

Да ли је, пак, гужени пропустио уговорене дужности са или без оправданих разлога у том погледу нема установљења потребног стања ствари. На име, тужитељица тврди, да је против туженога за одоцнелу рату тражила оврху ради осигурања дужне закупнине тек онда, пошто га је претходно и пре 1 јула позвала да јој исплати потребну суму, па је овај то ускратио са једним увредљивим писмом, поричући у исто време навод туженога, да је он њу још пре 1 јула известио

да је за њу купио потребну количину кукуруза у 210 мц, од Владимира Ф. из Ц. ишчекујући узалудно од ње одговор, шта бира, да ли кукуруз или готов новац.

У вези с тим потребно је извести начисто кога је дана затражена оврха ради осигурања и када је спроведена, и да ли је тужени само под притиском оврхе и када после provedбе сврхе положио дужну закупнину.

Како овај Суд због непотпуног стања ствари у смислу §. 543 грађ. суд. пост. не може да донесе пресуду, морао је пресуду призивног Суда разрешити установљавајући ревизионе трошкове за парничаре.

У Новом Саду 27. децембра 1929 год.

Судска пракса. Плаћање закупнине јесте један од најбитнијих услова закупног уговора и према томе неплаћање закупнине или одоцнело плаћање сасобом повлачи престајање уговора и онда ако то није посебно уговорено.

Закупника терети закашњење које спада под правно урачунавање, ако закупнину која је платива била на дан када је био светац исплати најближег радног дана. (може бити случајева, када је овака одлука умесна, али се ипак не може примити као опште правило)

Ако закупавац после покретања парнице без икаквог придржања права прими закашњено плаћање, то примање се не може сматрати као да се одрекао свога права, да тражи развргнуће уговора.

128.

Због клевете нанесен активном судији, на шест месеци затвора осуђеног адвоката, Адвокатска комора је осудила на казну брисања из именика адвоката на годину дана.

(Адвок. комора у Н. Саду,
1712/1930.)

Др. Н. Н. адвокат из Н., који се налази на непознатом месту, крив је због дисциплинске кривице из а.) тачке §-а 51. Закона о адвокатима, коју је починио на тај начин, да је 17 марта 1929 год. у спору Р. против

III. рекао чиновницима речене фирме, да могу купити посредовањем једне госпође Претседника изабраног суда, да фирма треба да поднесе предлог колико мисли претседнику платити, да је у ранијим случајевима претседник издао пресуду каква је одговарала жељама, да претседнику треба дати одмах неколико хиљадарки у напред и да ће претседнику требати дати евентуално више од 15—20.000 дин., — ради чега је против њега покренут код Среског суда у Н. кривични поступак због преступа клевете нанете јавном службенику, те је правомоћно осуђен на шест месеци затвора, па је овим својим понашањем недоличним начином тражио себи клијента, осумњичио активног судију, који је у оно време био претседник изабраног суда, да је поткупљив, те се тиме огрешио о част и углед адвокатског реда, и због тога се у смислу г. тачке 55 §-а зак. о адвокатима кажњава брисањем из именика адвоката на годину дана.

Др. Н. Н. адв. из Н. крив је због дисциплинске кривице из §-а 50. зак. о адв. који је починио на тај начин, да је стално замењивао Др. Н. Н. адв. из Н., који је дуже од 3 месеца отсутан на непознатом месту иако од Адв. Коморе није био постављен за стараоца адв. канцеларије Др. Н. Н.-а, те је тиме повредио дужност свога звања и због тога се у смислу а.) тачке 55. §-а зак. о адв. казни писменим укором.

Разлози: Дисциплинско веће Адвокатске Коморе у Новом Саду је на основу списка Срес. суда у Н. установио, да је Др. Н. Н. 17 марта 1929 г. у спору Р. против III. рекао чиновницима речене фирме да могу купити посредовањем једне госпође претседника изабраног суда, да фирма треба да поднесе предлог колико мисли претседнику платити, да је у ранијим случајевима претседник издао пресуду каква је одговарала жељама, да претседнику треба дати одмах неколико хиљадарки унапред и да ће претседнику требати дати евентуално и више од 15—20.000 дин. зашто је против њега био

покренут код среског суда у Н. кривични поступак због преступа клевете нанете јавном службенику, те је правомоћно осуђен на 6. месеци затвора.

Како је Др. Н. горњим својим понашањем, недоличним начином тражио себи клијента, осумњичио једног активног судију, који је у оно време био претседник изабраног суда, да је поткупљив, то се огрешио о част и углед адвокатског реда, те му је према томе кривица установљена и према тежини кривице казна одмерена.

Др. Н. Н. адв. из Н. је као пријатељ породице Др. Н. Н. знао да се Др. Н. налази на непознатом месту, те се огрешио о дужност свога звања, када је замењујући Др. Н. на расправама придонео томе, да Адв. Комора није одредила Др. Н-у стараоца и ако је исти био дуже од 3 месеца отсутан на непознатом месту.

При одмерању казне дисциплинско веће је узело у обзир олакшавајућу околност да Др. Н. до сада није био дисциплински кажњаван.

У Новом Саду, 28 фебруара 1931 год.

129.

I. Ако странка, упућена на парницу, у одређеном року не поведе парницу, донеће се решење о предаји заоставштине. Само ако се међувремено пронађе нов иметак или ако се јави нов наследник, има места продужењу оставинске расправе. — II. У оставинском поступку нема места досуђивању уточних трошкова према противнику.

(Касациони суд одељење Б. у Н. Саду, Вп. 1193/1928.)

Одељење Б. Београдског Касационог Суда у Новом Саду у току Т. Младена и Милана делимично места даје, нападнуто решење окр. суда у С. преиначује, те одо-

браву решење ср. суда у С. бр. 6315/11 1927. од 28. марта 1928. год.

Онај део утока којим су тражени трошкови, одбија.

Разлози: Како је пред јавним бележником цела оставина расправљена, а Ј. Младен и другови у одређеном року нису удовољили решењу о упућивању на парницу, а нису предлежали услови за то да се одреди наставна расправа оставине, јер није било ново инвентарисаног иметка, то је првостепени ср. суд правилно до-нео решење о предаји оставине.

Околност да је претходно одредио био наставно расправљање — будући да томе није било места — није разлог да се ускрати доношење решења о предаји, ни онда, ако се против одређивања наставног расправљања оставине, странке нису посебно жалиле.

С тога је ваљало преинаком другостепеног решења одобрити првостепено решење. Но како у ванпарничним стварима нема места досуђивању трошкова према противнику, то је одбијен онај захтев утока који се односи на трошкове утока.

Нови Сад, 18. априла 1929. године.

*

Ad II. Види: III. 59. — VIII. 52. 78. 93. 104. 169. — IX. 105. и X. 60.

130.

По пропису §-а 11. зак. чл. XX: 1877. и деда и мајка како по оцу, тако и по матери дужни су издржавати дете, уколико су зато родитељи неспособни.

(Кас. суд Од. Б. у Н. Саду Г. 521/1929).

Касациони суд ревизионој молби туженога делимично места даје, пресуду Апелационога суда делимично преиначује и тужитељицу са тужбом у погледу своте

од 3.925 динара, одбија. — Месечну своту за издржавање пак снижава на 200 динара (две стотине динара) месечних. — У осталом ревизиону молбу туженога одбија.

Ревизионе трошкове међу странкама узајамно пребија.

Разлози: Против пресуде Апелационога суда поднео је ревизиону молбу тужени те је тражио да се пресуда Апелационога суда преиначи, тужитељица са тужбом одбије и осуди да плати трошкове; да се пресуда евентуално разреши и призивни суд упуту да установи способност за издржавање детета и тужитељичине матере и бабе по матери.

Касациони суд налази, додуше, да је жалба туженога у погледу дужности детета основана, јер да су према пропису 11 §-а зак. чл. XX из год. 1877, дете дужни издржавати уколико су зато родитељи неспособни деда и мајка и по оцу и по матери, али Касациони суд налази да је и сам тужени, пошто је Апелациони суд установио да родитељи тужитељицу нису у стању издржавати, дужан притицати у помоћ издржавању тужитељице са 200 динара месечно, што је Касациони суд установио према материалном стању туженога за које делимични доказ пружају и списима прикључени грађовни изводи.

Тужитељица је тражила да јој се издржавање досуди почев од 1 априла 1928 према томе није основан онај навод жалбе да је Апелациони суд судио преко петита тужбе, када је издржавање досудио дотле док се тужитељица не буде могла сама издржавати. — Тужитељици се међутим, издржавање могло досудити тек од предаје тужбе, док се свота коју тужитељица од оца није могла убрати, није могла досудити.

Како је тужени само ревизионом молбом успео само делимично, ваљало је ревизионе трошкове узајамно пребити.

Нови Сад, 24 јунија 1930.

*

Исто тако су дужна деца, па и унуци, да издржавају своје родитеље односно децу и мајку. ако ови немају никаквог имања, а неспособни су да зарађују.

Обавеза на издржавање не постоји између деце и очува односно маћије.

Види: IX. 67. и XI. 101.

131.

У смислу §-а 100. Гпп. у приватној исправи дата адвокатска пуномоћ оне странке која не зна писати, само се онда може примити, ако је странка на исправу ставила свој рукознао пред два сведока од којих је један потписао им издавачево.

(Апелациони Суд у Н. Саду,
Г. II. 2351/1928.)

*

У овом случају ревизиони је суд ставио ван крепости пресуде нижих судова, цео поступак пред призивним и средним судом и то од оног времена, када је дотични адвокат у име туженог поступао пред судом, пошто исти адвокат, претходно позват од суда, није у закључном року суду поднео прописно истављену пуномоћ тужене странке.

132.

Из установљених чињеница, да је тужитељ: отац односно таст извршеника, да је с њима заједно становао, да је купљене покретне ствари оставио у поседу извршеника, надаље, да је дуг већ постојао у времену склапања купопродајног уговора, призивни суд је извео тачан закључак, да је тужитељ имао знања о постојању упитног дуга, и да је према томе у злој вери поступао кад је купио ствари. Умесност овог закључка не може мењати та околност, што је

тужитељ стварно исплатио куповнину извршеницима.

(Апел. суд као ревиз. суд, у Н. Саду
Г. 3428/1929.)

133.

За правоваљаност купопродајног уговора потребна је исправа и онда ако некретнина још није убележена у земљишне књиге.

(Апел. Суд као рев. суд у Н. Саду,
Г. 1341/1928.)

134.

I. Кудеља с обзиром на њезину разнолику величину и каквоћу није по својој природи заменива ствар. — II. Суд није везан за доказни предлог парничке странке, ако је исти сувишан или ирелевантан.

(Апел. суд као рев. суд у Н. Саду,
Г. 489/1930.)

135.

Правило, предвиђено у §-у 508. Гпп. по коме странка која је безуспешан призив поднела, сноси трошак призива, има се применити и на овлашћеног оверководитеља односно одређеног старатеља, који у смислу §. 124. Закона о извршном поскупку као тужитељ под својим именом покреће парницу ради наплате заплењеног потраживања.

(Апел. суд као ревиз. суд у Н. Саду
Г. 2369/1929.)

136.

Дејство спроведеног принудног извршења постоји до коначног решења дотичног спора.

(Апелациони суд као ревизиони суд, у Н. Саду, Г. 214/1929).

137.

I. Нема места суспензији парнице ради издржавања жене, ако није у питању ништавност или постојање брака. II. Раније повреде сматрају се опрштенима тиме, што је муж својој жени дао потребну своту за њезино лечење. III. Жени припада издржавање — у колико за то услови предлеже — без обзира на то да ли је брак конзумиран или не.

(Касац. суд Одељења Б. у Н. Саду, Г. 352/1928)

Касациони Суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу туженога и осуђује га да тужитељици на руке правозаступника јој плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионик трошкова 550, словом петстотина и педесет дин. и Држ. Ерару у име таксе на одговор 12 дин., словом дванаест динара.—

Разлози: Није основана ревизиона жалба туженога да призивни суд погрешно није одредио суспензију парнице са разлога да постоји случај ништавности брака у смислу 53. и 55. §§-а Закона о брачном праву и ако то већ није учинио што се није упустио у то питање да ли у опште постоји онај правни посао (брак) на који тужитељица своје право на супружанско издржавање оснива, јер по 67 §-у закона о брачном праву брак се има сматрати ваљаним све дотле док у парници у којој је брак нападнут, исти није проглашен неважним. Према томе није потребно суспендирати парницу ради издр-

чл. I. 1883. године, које је положило тумачки испит и не потпада под тачке 1 и 2 идућег §-а 9.

Краљ, јавни бележници, адвокати и уопште лица која искажу правну спрему, уживају првенство пред онима који имају исто познавање језика као и ови.

§. 9.

Стални тумач не може бити лице:

- 1.) које је члан или чиновник којег суда или државног тужиштва;
- 2.) које је дисциплинским путем уклоњено са положаја тумача или које је на ранији положај тумача поднело оставку у времену када је против њега био у току дисциплински поступак.

Испит за тумаче.

§. 10.

Претседник окружног суда припустиће испиту за тумаче лице:

- 1.) које је одлуком пленарне седнице окружног суда одређено за постављење за сталног тумача (§ 7.);
- 2.) које Министар Унутрашњих дела жели уполити као члана одељења у свом Министарству или као сталног преводиоца код друге јавне власти;
- 3.) које у сврху означену у 7 §-у зак. чл. XXXV: 1874. са положеним тумачким испитом жели посведочити своје потпуно знање којег језика,

§. 11.

Тумачки испит је писмени и усмени.

Писмени испит претходи усменом.

§. 12.

Предмет писменог испита је: превађање на језик за који се кандидат нуди за тумача, трију на мађарском језику остављених списа и то једне пресуде донесене у грађанској парници, једне пресуде донесене у кривичној ствари и једног тестаментa или наследног уго-

вора или одлуке донесене у ванпарничном поступку; на- даље превађање трију разноврсних списа са оваквог је- зика на мађарски језик.

Предмети који служе за писмено превађање озна- чиће претседник окружног суда, а исто тако он утвр- љује најдуже трајање времена за које се има свршити превађање.

§. 13.

Писмено превађање има се обавити у присуству повереника, кога одређује претседник окружног суда из реда концентуалног особља.

Предмете, који су намењени за превађање, пове- реник неће изделити кандидату уједанпутa него их пре- даје појединачно, а кандидат све дотле док превод прим- њеног списа није саставио и предао поверенику, не може напустити просторије где се полаже испит, а не може примити ни следећи спис, одређен за превађање.

Кандидат не сме употребљавати помоћне књиге (граматику, речник итд.)

О току писменог испита повереник саставља пи- смени извештај у коме ће означити време када су списи за превађање издељени, као и време када му је готов предмет враћен, и посведочити да је испит одржан са тачном применом прописа или навести евентуалне не- правилности.

§. 14.

Усмени испит треба да се састоји из таквих пи- тања из којих би се у случају њиховог тачног решења могло видети, да кандидат потпуно влада мађарским је- зиком и оним језиком за који жели бити тумач.

Нарочито се од кандидата има тражити добро схва- тање, јасан изговор, познавање граматичких и право- писних прописа као и познавање правних стручних израза.

О усменом испиту треба саставити записник у којем се има означити и трајање испита.

На образложен и непосредно поднесен предлог прет- седника окружног суда министар правде може кандидата ослободити од усменог испита.

§. 15.

За оцену писмених превода и за усмени испит претседник окружног суда одредиће испитну комисију. Ова испитна комисија састоји се из претседника окруж- ног суда евентуално његовог заменика, из двојице су- дија — и у случају из трећег зачала овог §-а — из једног вештака.

У испитну комисију претседник окружног суда по могућности позива оне судије, који познају језик који је предмет испита.

Ако у седишту суда нема таквог судије који би био вичан језику који је предмет испита, претседник окружног суда ће позвати и стручњака.

Стручњак који је позван на испит тумача добија награду од 20 круна. У случају службеног путовања стручњаку припада путни трошак и дневница која је утврђена за сталне тумаче.

Износ који припада стручњаку, дужан је кандидат да положи код претседника суда пре позивања вештака.

§. 16.

Испитна комисија дужна је своје мишљење — о резултату како писменог тако и усменог испита — за- бележити у записник о усменом испиту. А ако је Ми- нистар Правде ослободио кандидата од полагања усме- ног испита (§. 14.) мишљење о успеху писменог тумачког испита има се убележити у посебни записник.

Записник потписује претседник и чланови испитне комисије. Потписани записник, надаље извештај о пи- сменом испиту као и списе споменуте у §-у 12. а и пре- воде, претседник окружног суда подастире непосредно министарству правде.

У пропратном извештају мора се споменути, дали окружни суд кандидата препоручује на ново устројено или на који начин упражњено место тумача, и дали је тумачки испит одржан у циљу предвиђеном у тачки 2 и 3. §-а 10.

Именовање. Уверење.

§. 17.

О пријему тумачког испита решава министар правде. О овој одлуци кандидат се извештава путем председника окружног суда.

Сталног судског тумача именује министар правде. Постављење може се чинити зависним од допуне или поновног полагања тумачког испита.

Декрет о постављању за тумача уједно је потврда о успешно положеном тумачком испиту и изричито треба да означи онај један или више језика, за које је тумач добио овлашћење за превођење.

У случају тачке 2. и 3. §-а 10. о успешно положеном тумачком испиту кандидат добија од министарства правде уверење.

Заклетва тумача.

Објављивање именовања.

§. 18.

Именовани тумач дужан је пре отпочињања своје дужности да положи заклетву по следећем обрасцу:

„Ја Н. Н. заклињем се свезнајућим и свемогућим Богом, да ћу усмено тумачење и писмено превађање вршити тачно и верно по свом најбољем знању; саопштено ми нећу ставити до знања другоме, сем онеме кога се то тиче; у својој тумачкој дужности поступићу по законима и наредбама, савесно и хитно. Тако ми Бог помогао“.

Ако тумач тврди, да се заклетва противи његовом верском убеђењу, место заклетве полаже завет.

Свечани завет почиње са следећим речима: „Ја Н. Н. завегујем се својом чашћу и савешћу“; затим се наставља тако као што је текст заклетве, само изостају речи: „тако ми Бог помогао“.

Декрет о постављењу уручиће се тумачу пошто се на истом прибележи, да је положена заклетва или свечани завет.

О положеној заклетви или свечаном завету председник окружног суда извештава непосредно министарство правде, уједно чини расположење, да се именовање објави у „Службеним Новинама“ и у „Правосудном Гласнику“.

§. 19.

Ако тумач у заказано време на прописан позив не приступи полагању заклетве или свечаног завета, а свој изостанак прихватљивим разлогом не оправда, или ако не положи прописану заклетву или свечани завет, окружни суд ће место тумача прогласити упражњеним и о томе ће председник окружног суда непосредно извести министра правде уз повратак декрета о наименовању, уједно ће учинити потребно расположење да се на овај начин упражњено место тумача попуни.

§. 20.

Премештај.

Ако окружни суд жели да место тумача попуни путем премештаја по молби тумача којег другог суда, ради премештаја има се непосредно поднети предлог министру правде.

По питању премештаја решава министар правде.

Премештени тумач не полаже нов испит и заклетву, али је дужан у сврху отпочињања своје дужности у

року од месец дана од уручења декрета о премештају, пријавити се код надлежног председника окружног суда, а ако је премештен којем среском суду, дужан је пријавити се и код старешине среског суда. Ступање на дужност председник окружног суда прибележиће на декрет о премештају, уједно чини потребно расположење да се премештај објави у „Службеним Новинама“ и у „Правосудном Гласнику“.

Ако тумач пропусти да се пријави на дужност, а овај свој пропуст не оправда прихватљивим разлозима, окружни суд ће прогласити упражњеним место тумача које се имало премештајем поунити, о овоме ће председник окружног суда непосредно известити министра правде, а у погледу попуњавања места поново чини расположења.

У случају премештаја, тумач је дужан да своје књиге и печат, које се односе на његово досадашње пословање у смислу § 56. преда оном председнику окружног суда под чији је надзорни делокруг спадао до премештаја.

Седиште.

§. 21.

Стални тумач је дужан да станује у седишту оног окружног или среског суда поред којег је именован. Тумач именован поред будимпештанског окружног суда може становати и на подручју окружног суда за пештанску околину.

У случају премештаја дужан је премештени тумач у року од 3 месеца, рачунајући од уручења декрета о премештају — пренети своје седиште на подручје оног окружног или среског суда, на чије је подручје премештен.

Тумач је дужан, да при започињању рада саопшти своју тачну адресу, и сваку каснију промену свога стана,

председнику окружног суда, а у случају да је именован поред среског суда и старешини среског суда.

Такву промену стана која са гледишта непосредног давања налога интересује и остала правосудна надлежства, председник окружног суда од случаја до случаја непосредно јавља министру правде.

Одлазак. Привремено ослобођење.

§. 22.

Ако тумач жели да се из свога места службовања удаљи на време дуже од 8 дана, дужан је, да о тој својој намери благовремено известити председника окружног суда, а ако је именован поред среског суда и старешину среског суда.

По истеку пријављеног отсуства, тумач је дужан вратити се на своје место становања и наставити своју дужност тумача.

Ако тумач без удаљења из места свога пребивања жели да на извесно време буде ослобођен од вршења дужности тумача, дужан је у том правцу поднети образложену молбу председнику окружног суда. Након истека времена на које је тумач добио ослобођење од дужности, дужан је наставити дужност тумача.

О замењивању отсутног или од дужности привремено ослобођеног тумача — стара се председник окружног суда и о томе извештава непосредно министарство правде. (§ 48.)

Круг рада и дужности.

§. 23.

У круг сталног тумача спада на језику који је означен у декрету о наименовању:

1. усмено тумачење говора или писмена;

2. писмено превађање било којег списка у веродостојном облику (целог текста) или у изводу;

3. оверавање превода.

§. 24.

Тумач је дужан да послове, који спадају у круг његова рада означеног у §-у 23, ако не постоји разлог за искључење (§ 2.) како од власти тако и од приватних прими у рад и да их изврши уз награду према ниже означеним условима.

Тумач је ради тумачења или превађања дужан на позив правосудних власти тачно приступити или ако је спречен, ову околност правосудним властима писмено саопштити уз саопштење разлога који га спречава и то следећег дана по пријему позива, а ако је спречавајући разлог касније наступио, у таквом времену, да би се могло благовремено постарати о његовом замењивању.

Ако је тумач погрешно преводио, дужан је сносити трошкове који су потекли из погрешног превађања као и трошкове око поновног превађања, а поред тога постоји и друга његова одговорност.

§. 25.

Ван снаге стављен Наредбом о редовним припадностима и таксама сталних тумача.¹⁾

§. 26.

Ако превађање којег списка због свог научног или литерарног карактера или због многих стручних израза који се у њему налазе, изискује веће проучавање, на образложену молбу тумача, надлежни претседник суда може дозволити и већу награду него што је предвиђена у § 25.

§. 27.

Тумач се може слободно погађати са приватном странком, у погледу награде усменог тумачења и не ве-

¹⁾ Наредбу види Књ. IX (1929.) стр. 36. ове збирке.

родостојног (непотпуног) него изводног писменог превађања.

§. 28.

За преводе у изводу зготовљене за правосудна надлештва, тумачу не припада никаква награда.

Али ако би се оваки радови појавили у већем броју, тумач може на концу године поднети претседнику окружног суда молбу да му се одреди награда.

О молби тумача претседник окружног суда подноси непосредно министарству правде извештај, уједно извештава о количини бесплатно извршеног рада тумачева.

У погледу награде одлучује министар правде.

Тумач против кога је покренут дисциплински поступак не може добити награду.

Службени печат тумача.

§. 29.

На оверовљене преводе тумач ставља свој печат.

Печат тумача мора садржавати државни грб окружен натписом имена судског тумача искључиво на мађарском језику, надаље мора садржавати ознаку оног суда, поред којег је именован за тумача н. пр.: „Стеван Павловић тумач новосадског Окружног суда.“

Тумач је дужан при започињању своје дужности свој потпис и отисак печата приказати претседнику окружног суда, а ако је именован поред среског суда и старешини среског суда.

Давање налога.

§. 30.

Предмете за превађање или оверовљење као и остале предмете правосудна надлештва достављају судском тумачу — ако је њихово седиште у седишту тумача — путем уручбене књиге, а у другом случају путем поште у писму слободном од поштарине (§. 48.)

Препоручено могу се предати на пошту само она од поштарине опрштена писма, у којима се налази незамењив докуменат или одлука којом се истиче рок.

Правосудно надлештво у свом налогу дужно је означити дали жели потпун превод или само превод у изводу.

Ако у једном месту има више тумача за који језик, правосудна надлештва ће по могућству у једнаком сразмеру запослити исте.

§. 31.

Правосудна надлештва у сврху превађања или оверовљења могу се обратити одељењу за превођење при Министарству правде само преко министарства правде.

Ради састављања или оверовљења превода било путем отсека за превођење при Министарству Унутрашњих дела било којим другим путем, — сем случајева предвиђених у наредби Министра Правде Бр. 16.873 — 1897 (Правосудни Гласник VI. годиште 170 страна) — правосудна се надлештва могу обратити на Министарство правде онда, ако за дотични језик ни код једног суда нема тумача (§. 48.), или ако правосудно надлештво не може да утврди, на каквом је језику састављен спис, који се има превести на мађарски језик.

Дневник тумача.

§. 32.

Стални тумач је дужан да о преводима води дневник по обрасцу бр. I. Пословни број тумача сачињава број дневника разломљен са бројем године.

§. 33.

У дневник тумача има се одмах при пријему без одлагања убележити сваки налог.

Тумач је дужан да свој дневник закључи на крају сваке године, и да до 15. јануара због контроле и видимирања прикаже претседнику окружног суда или ста-

решини среског суда, према томе да ли је постављен поред окружног или среског суда.

Ред којим се врши превађања.

§. 34.

Тумач је дужан обављати налоге у оном реду у коме их је примио. Али преко реда се имају обављати они преводи, које правосудна надлештва означе као хитне или их пожуре, као и они који су неодложни према садржини списка, који се има превести или по самој природи, или према приликама означеним од стране налогодавца.

Ако тумач добије толико налога, да их без закашњења не може извршити, дужан је пријавити ову околност претседнику окружног суда у тој сврси, да би овај могао учинити расположења, да се рад расподела међу више тумача, или према потреби повиси број места тумача.

Облик превода.

§. 35.

Превод се има навести на оригинални акт или пришити уз оригинални акт, а оба краја јемственика с којим је предмет сашивен треба прилепити употребом службеног печата или вињетом тумача.

Преводи исправа које служе основицом грунтовних убележења не наводе се на оригинални акт, него се стављају на посебан табак, а овај се табак има пришити уз оригинални акт.

Ако се у преводу имају обавити нека пребрисавања, она се имају извршити тако, да превучена (пребрисана) слова остану читка.

§. 36.

Тумач је дужан да на потпун превод стави клаузулу оверавања.

Образац клаузуле оверавања судског тумача је следећи:

(Пословни број тумача.)

„Позивом на заклетву (завет) положену пред претседником окружног суда посведочавам, да је овај превод са ^{горњим} _{пришивеним} текстом на ом језику у свему сагласан.

у
(М. П.)

Н. Н.

тумач ^{околног} _{среског} суда

Ако у преводу има поправака (или пребрисавања), ови се имају навести у клаузули оверења уз ознаку броја дотичне стране и реда.

Ако се превод врши на мађарски језик клаузула оверења има да се напише само на мађарском језику, али на захтев може се навести и на оном језику са којег је превод учињен.

§. 37

На преводима намењеним за употребу у иностранству — ако нема посебног, прописа, — потпис тумача оверава председник окружног суда, и то са том примедбом, да је тумач пред њиме положио заклетву (завет).

Потпис претседника окружног суда по потреби оверава Министар правде.

Оверавање може се тражити код председника Окружног суда писмено или усмено. По оваквој молби има се преко реда поступити.

Зарачунавање награде тумача.

§. 38.

Уз веродостојне преводе и оверавања намењена којој власти, тумач је дужан приложити по њему потврђену признаницу, која мора садржавати:

1.) пословни број тумача:
2.) ознаку власти која је дала налог као и ознаку њеног пословног броја:

3.) количину превода (број страна.):

4.) награду за тражени превод или оверавање;

5.) поштарину која се може зарачунати. (§ 40.)

у случају усменог тумачења тумач подноси правосудном надлештву које је дало налог потврђену признаницу о својој награди. У признаници увек се има назначити време трајања тумачења.

Ако тумач у року од 14 дана од дана завршетка усменог тумачења — не поднесе свој рачун, губи право на ове принадлежности.

§. 39.

На преводима и оверама за приватне странке, после клаузуле оверења, тумач је дужан прибележити своју награду за превођење.

Приказивање превода.

§. 40.

Ако је седиште власти која му је дала налог за превађање или оверавање — у месту становања судског тумача или у седишту онога суда, поред којег је тумач именован, тумач ће веродостојни потпун превод или оверење, зготовљено на основу налога власти, са добивеним списом и са рачуном снабденим признаницом, — или превод у изводу уз повратак оригиналног акта — предати помоћном уреду оног надлештва које му је наложило превађање или оверавање и то било лично уз уручбену књигу или преко свог овлаштеника, а само га о свом трошку може доставити путем поште.

А ако седиште власти која је дала налог за превођење, није у седишту тумача ни у седишту оног суда, поред којег је тумач именован, тумач ће:

1.) ради веродостојног потпуног превода добивени

спис и превод или ради оверавања добивени превод заједно са трошковником снабдевеним са признаницом у препорученом писму које подлежи поштарини, послати оном надлештву које му је дало налог, а поштарину може начунати у трошковнику:

2.) спис који је добио да га преведе у изводу као и његов превод, предати ради одашиљања помоћном звању оног суда, чији је тумач, а у препорученом писму са поштарином само га о свом трошку може послати власти која је дала налог. —

Тумач је дужан у сваком случају да сачува поштански рецелист уз ознаку свога пословног броја.

Тумачу за достављање у смислу овог §-а, не припада никаква награда.

Установљење и наплата награде тумача.

§. 41.

Награду тумача — за усмено тумачење или писмено превађање обављено по налогу правосудне власти — установљава правосудно надлештво, које је издало налог.

Награда се има установити по овој наредби.

Против установљења награде тумача, нема места правном леку, сем ако прописи оног поступка, током којег је награда утврђена, дозвољавају правно сретство против одлуке, којом је установљена награда,

§. 42.

У грађанским спорним и неспорним стварима трошак око усменог тумачења и писменог превађања изузев странку која се паричи на основу права сиромаштва, дужан је предујмити онај, у чијем је интересу био потребан рад тумача. У овим случајевима има се по правилу наредити да странка обвезна на предујмивање, положи код суда износ потребан за покриће насталих трошкова. —

Ако полагање износа није било наређено, или ако положен износ није довољан за наплату потребног трошка, има се поступити по службеној дужности.

У кривичним стварима трошак — око усменог тумачења и писменог превађања, има се путем предујма исплатити из паушала за кривичне трошкове.

Тумач може од приватних странака унапред тражити износ своје награде и трошак око таксених и поштанских марака.

§. 43.

О преводима евентуално потребним услед саобраћаја са властима хрватско-славонским и босанско-херцеговачким, располажу нарочити прописи (види наредбу Министра правде број 4.593—1893 у II. годишту Правосудног Гласника на страни 147. и наредбу Министра Правде број 54.000—1913 у XXII годишту Правосудног Гласника страна 516.)

§. 44.

О преводима који потичу од аустријских власти располаже наредба Министра Правде 16.873—1897 (правосудни гласник VI. годиште, 170. страна).

Кратки дописи иностраних власти имају се по правилу преводити само у изводу; ако би ипак постојала потреба за веродостојан превод замолница или којих других аката ових власти, у погледу намирења проузрокованих трошкова важе међународни уговори и други споразуми или пракса која се оснива на реципроцитету, а у колико ови што друго не наређују, трошак око превађања има се подмити из канцеларијског паушала; цовратак овог трошка има се тражити у одговору упућеном иностраној власти.

За превађање пропратног акта иностране власти — којим је достављена награда за превађање од иностране власти не може се тражити новији трошак, и ако